

TOSAMA

Štev. 8
LETO X
☆
avgust
1974

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

POSLOVNO POROČILO ZA PRVO POL- LETJE 1974 LETA

Vsi člani naše delovne organizacije, predvsem pa člani samoupravnih organov ter vodilni in strokovni delavci, smo z veliko nestrpnostjo pričakovali rezultate našega poslovanja in dela v prvem polletju 1974 leta. Ze rezultati prvega tromesečja tekočega leta so nam dali slutiti i,da bodo naši poslovni uspehi v 1497 letu ugodnejši od preteklih obdobj. Finančni rezultati prvega polletja letošnjega leta so ta optimizem tudi potrdili. Doseženi rezultati so še toliko bolj razveseljivi, ker je bil start v leto 1974 zelo nesiguren za uspešno poslovanje, povezan s težavami in neznankami objektivnega in subjektivnega značaja. Celo prvo polletje se je odvijalo v spremembah in korekturah cen, surovin, reprodukcijskega materiala ter ostalih potreb za nemoteno proizvodnjo. V teku polletja so se spremenile tudi prodajne cene naših izdelkov, seveda tako in v taki višini kakor so nam dovoljevali tozadevni zvezni predpisi. Finančni plan poslovanja smo končno sprejeli šele meseca junija, pred tem pa smo v teku polletja izvršili petkrat rebalans vrednosti prodajnega in proizvodnega plana.

Dobro pripravljen proizvodni in prodajni plan, izkoriščene kapacitete, dobra samoupravna organiziranost ter volja slehernega člana naše delovne skupnosti za dvig produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja so ustvarjalci najpomembnejšega deleža v ustvarjanju celotnega dohodka. Ne moremo pa mimo dejstev, da je v okviru naše delovne organizacije še nešteto subjektivnih težav in problemov, ki jih bomo morali obravnavati in odklanjati v našem bodočem delu.

Kako smo delali v naših sektorjih, kako smo reševali probleme in težave v prvem polletju tekočega leta ter kaj predlagamo za boljše delo in še večje uspehe za bodoče pa bomo videli iz naslednjih sestavkov:

I. TEHNIČNI SEKTOR

Postavljene cilje z gospodarskim načrtom smo v prvem polletju dosegli z uspehom. V tem obdobju smo orgainzirali proizvodnjo tako, da so bile izkoriščene vse proizvodne zmogljivosti. Razmere na trgu so vplivale na proizvodnjo negativno, saj smo imeli v tem obdobju pomanjkanje nekaterih surovin, embalaže ter redukcijo električne energije, kar je povzročilo več prekinitev proizvodnih procesov. Kljub temu je proizvodnja v tem obdobju uspešno izvršila svoje naloge.

Organizatorji proizvodnje so pri svojim delu uspešno reševali vse probleme, ki so nastajali v proizvodnih procesih v posameznih oddelkih.

Proizvodni plan po posameznih proizvodnih oddelkih pa je bil v prvem polletju izvršen kakor sledi:

Oddelek	% izvršitve letnega plana
Trakotkalnica	53,21 %
Mikalnica	55,87 %
Konfekcija	53,97 %
Filtri	52,29 %
Belilnica	63,51 %
Avtomatska tkalnica	50,20 %

Proizvodni plan je bil v celoti dosežen s 54,84 % od letnega plana ali za 5,44 % od kumulativnega in-

dekisa 49,40 % za prvo polletje 1974.

Izvršenje proizvodnega plana Tekstilne tovarne Senožeče, našega dolgoletnega kooperanta:

Proizvod	Indeks
Gaza 80 cm 12/8	52,52 %
Tetra blago surov 80 cm	44,16 %

Poslovno sodelovanje s Tekstilno tovarno Senožeče je potrebno še naprej razvijati izboljševati, predvsem pa nuditi pomoč v nadaljnjem razvoju obsega proizvodnje, modernizaciji tehnološkega postopka v cilju izboljšanja produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja.

Strokovne službe v tehničnem sektorju so v tem obdobju, več ali manj, delale na pomembnih nalogah. V zvezi z našimi prihodnimi investicijami smo pripravili vse potrebno za izdelavo urbanističnega in zazidalnega načrta, kar bo osnova za nadaljno investicijsko izgradnjo tovarne. Vršijo se priprave za začetek prve faze tretje rekonstrukcije podjetja z izgradnjo proizvodno skladiščne hale.

Modernizacija trakotkalnice za proizvodnjo sanitetnih ovojcev z nabavo novih avtomatov. Sedanjí prostori trakotkalnice pa bodo služili za razširitev proizvodnih prostorov konfekcije.

V zvezi s planom ukinitve dela v nočni izmeni za žene, smo sklenili pogodbo za nakup novih strojev za proizvodnjo filtrov za cigarete. Z navedeno investicijo bomo povečali proizvodne zmogljivosti in prešli na dvoizmensko delo. Vsa

ostala dela na področju investicijskega načrta ter finančnih in deviznih možnosti nabave. Tehnična priprava dela se je v teku prvega polletja v glavnem ukvarjala z nastalimi spremembami tehnoloških postopkov v vseh proizvodnih oddelkih. Sodelovala s komercialnim sektorjem v kreiranju in pripravljanju novih izdelkov v reševanju tehnoloških problemov in možnosti proizvodnje le teh v našem podjetju. Operativno planiranje, kakor tudi izvršenje plana se sedaj več ali manj uspešno odvija v tej službi. Na tem področju bo potrebna še večja natančnost predvsem pa elastičnost in samoiniciativnost v povezovanju s komercialnim sektorjem v cilju zadovoljevanja potrebe trga za našimi izdelki. Nadalje v eksperimentalnosti priprave operativnega plana in realizacije plana za razpravo na sejah samoupravnih organov. Študij dela in urejanja norm mora biti stalna skrb službe, kajti vsako delo mora biti ovrednoteno z družbeno priznanim delom, v izogib medsebojnih konfliktov in pravičnega nagradjevanja. Študiju dela in postavljanju norm se moramo posvetiti podlagi v cilju ustvarjanja večje produktivnosti. Tehnični pripravi dela je potrebno dati večji pomen predvsem v organizirani delitvi dela z ozirom na potrebe proizvodnih oddelkov.

Vzdrževalna služba je organizirano pristopila k izvajanju plana investicijskega vzdrževanja, ki se odvija uspešno. Povezano z različnimi problemi, kateri pa se v okviru sektorja uspešno rešujejo.

Kontrolna služba opravlja vhodno, medfazno in izhodno kontrolo naših izdelkov. Vsled pomanjkanja kadrov je delo oteženo. V povezavi z Zavodom za kontrolo zdravil v Ljubljani se delo odvija kvalitetnejše predvsem v izhodni kontroli naših izdelkov.

II. KOMERCIALNI SEKTOR

Prva polovica letošnjega leta se je odvijala v času velikih sprememb v gibanju cen na domačem in inozemskem trgu. Ker je naša delovna organizacija velik uvoznik surovin in repromaterialov je ta nestabilnost vplivala tudi na zmanjšanje dohodka. Sprememba nabavnih cen se ovaža od pošiljke do pošiljke. Sicer ugotavljamo delno umiritev nestabilnosti in stabilizacijo nabavnih cen do konca tega leta.

Vsled podražitve osnovnih surovin in reprodukcijskega materiala smo bili prisiljeni izbirati načine in poti v rentabilni poslovni politiki. Z ozirom na zamrznjene cene, ki so se prenesle iz preteklega leta je Savez tekstilne industrije pri Zvezni gospodarski zbornici, pripravil vse za liberalizacijo cen tekstilnih izdelkov.

Od meseca januarja do junija je potekala delna sprostitev cen. Dokončno pa je bilo rešeno meseca junija z družbenim dogovorom in samoupravnim sporazumom. Cene tekstilnih izdelkov so se v okviru začrtane ekonomske politike Jugoslavije lahko povečale v povprečju za 21 %. Ta limit oz. omejitev povečanja cen naših izdelkov nam narekuje, da izvršimo vse kar je v naši moči za povečanje produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja v cilju povečanja dohodka in konkurenčne sposobnosti na domačem in inozemskem trgu.

Nabavna služba je imela v preteklem obdobju nešteto problemov v preskrbi potrebnih surovin, reprodukcijskega materiala, predvsem z bombažno in stanično prejo, kartonsko ambalažo, ovojnim papirjem, avto apotekami, ter različnimi izdelki kemične industrije. Navedene probleme smo pomagali reševati vsi organizatorji procesa nabave, celotne komercialne do samoupravnih organov naše delovne organizacije. Proizvodnja je vsled take organiziranosti v nabavi imela minimalne zastoje. Za svoje nemoteno delo in poslovanje je v nabavi nujno potrebno preskrbeti skladiščne prostore. V takih pogojih dela skladiščna služba ne more opravljati svojih nalog in čuvati materiala brez poškodb. Kljub vsem objektivnim problemom v nabavi službi pa ugotavljamo tudi subjektivne težave, ki bi se z malo večjo organiziranostjo, načrtnim delom in čutom osebne odgovornosti zmanjšale na minimum.

Prodajna služba je imela tudi v prvem polletju letošnjega leta konjunktorno obeležje in to predvsem vsled nizkih cen naših izdelkov. V nadaljevanju pričakujemo umiritev trga in realno potrošnje sanitetnega materiala, ter robe široke potrošnje. Z vso pozornostjo spremljamo gibanje na trgu, analiziramo situacijo in usmerjamo poslovno politiko. Prodaja naših izdelkov je bila za čas poročanja dosežena v višini din 137.811.906, kar predstavlja 51,45 % od planirane letne realizacije, ali za 2,05 % od planskega indeksa 49,40 %.

Prodaja v primerjavi z mesečnim operativnim planom pa je bila sledeča:

Prodaja v prvem polletju 1973	93.714.982 din
Prodaja v prvem polletju 1974	137.811.906 din

Skupaj smo izvozili v vrednosti	10.379.007,96 din ali 610.529,88 \$
Od tega na konvertibilno področje	10.260.674,36 din ali 603.569,08 \$
Od tega na kliriško področje	118.333,60 din ali 6.960,80 \$

Ocena našega izvoza je zelo pozitivna in se bo v drugem polletju še povečal. Pri vsem tem pa moramo posvečati posebno pozornost kvali-

Indeks povečanja prodaje v obdobju tekočega leta v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta je 147,05.

Ce pri tem upoštevamo povečanje cen po izračunu približno za 25 % je realno povečanje fizičnega obsega prodaje za 22 % v primerjavi navedenih obdobj.

Dobra prodaja gotovih izdelkov je izpraznila tudi vso zalogo, ki v povprečju prvega polletja predstavlja mesečno 5.359.506,53 din ali 12 dni. Gibanje zalog je v vezavi zelo ugodno.

V celoti lahko ocenjujemo, da je prodajna služba uspešno končala prvo polletje t. l. in si tako želimo tudi v bodoče.

Služba za raziskavo trga in reklamo je v obdobju poročanja pripravila analizo proizvodnje preteklega obdobja in pripravila plan prodaje za perspektivno petletno obdobje. Pri tem je bil poseben povdarek na izdelkih, ki predstavljajo potencialno možnost prodaje.

Izvedeno je bilo nekaj akcij po planiranem načinu propagande naših novih izdelkov posebno damskih vložkov Mimosept, plenice za enkratno uporabo in Mölny hlačk za dojenčke.

Služba je tudi zelo aktivna v povezavi in sodelovanju z Ljubljansko kliniko in ostalimi bolnicami pri uvajanju novih izdelkov v zdravstvu. Ta način dela je zelo uspešen in ga je potrebno še naprej razvijati. Organizirano je bilo 10 strokovnih razstav, kjer je bilo opaziti zelo veliko zanimanje. V svrhu reklame in propagande je bilo porabljenih sredstev v znesku 372.134,28 din od planiranih 1.532.200 din ali porabljenih komaj 24 %. Menim, da se sredstva, ki so namenjena v ta namen morajo porabiti, kajti z reklamo in propagando moramo pridobiti potencialne kupce in je denar v to svrhu koristno naložen, če smo izbrali pravilne medije, in če je to času primerno.

Služba izvoza in uvoza je v svojem dosežanjem delu in rezultatih dela opravičila svoje delovanje. Skozi celoti se ves blagovni promet v izvozu in uvozu odvija preko lastne organizacije.

V teku prvega polletja smo izvažali naše izdelke in to: damske vložke, plenice za enkratno uporabo, razne izdelke iz gaze, filtre za cigarete ter odpadke acetata. Izvažali pa smo v sledeče države: v Zap. Nemčijo, Avstrijo, Turčijo, Grčijo, Ciper in SSSR.

teti naših izdelkov.

SLAVKO BAJEC, oec
Nadaljevanje prihodnjič.

Polletni rezultati gospodarjenja

Vsak gospodar mora nepretrgoma kontrolirati rezultate svojega prizadevanja, ker mu to omogoči, da napake iz preteklega dela sproti odstrani in s tem povečuje svojo uspešnost pri nadaljnjem delu. Tudi za delovne organizacije velja isto načelo, kajti delavci morajo biti obveščeni o rezultatih svojega dela, ker se le tako lahko uspešno vključujejo v proces samoupravljanja v delovni organizaciji.

Najprej je pomembno vedeti, kako so uresničeni zastavljeni cilji. V ta namen služi spodnja tabela, kjer nam indeksi preko 100 pomenijo preseg plana, pod sto pa zaostanek za planom.

Izpolnitev finančnega plana:

	indeks
Celotni dohodek	101
Porabljena sredstva	90
Dohodek	141
Pogodbene obveznosti	70
Zakonske obveznosti	111
Osební dohodki	89
Osební prejemki	17
Ostanek dohodka	344

Gibanje posameznih elementov celotnega dohodka je zelo različno tako, kot so bila raznovrstna tudi gospodarska gibanja v prvem polletju. Za to obdobje je bilo značilno predvsem to, da so vsi gospodarski subjekti težili vskladiti cene na višjih nivojih v skladu s podražitvijo surovin in hrane na svetovnem trgu.

Tudi nam je uspelo, da smo z višjimi prodajnimi cenami večine artiklov proti koncu polletja kompenzirali podražitev surovin. K dobremu uspehu pa so prispevale tudi zaloge iz preteklega leta, ki so bile nabavljene še po nižjih cenah in pa stimulatívno nagrajevanje.

Glede na tako gibanje in upoštevajoč dejstvo, da bodo v drugem polletju višji stroški, večja izplačila za osebne dohodke, večje zakonske in pogodbene obveznosti, je razumljivo, da je dohodek in ostanek dohodka sorazmerno visok, kar pa je

ob hudi inflaciji nujno, ker potrebujemo ogromna sredstva za financiranje vedno dražjih obratnih sredstev.

Pogodbene obveznosti so nekaj manjše od plana, docim pa zakonske obveznosti nakazujejo hude obremenitve podjetja v naslednjem obdobju. Osební dohodki niso izplačani v celoti, ker smo jih povečali šele koncem polletja. V kolikor bodo rezultati za razdelitev stimulatívne dela osební dohodkov dobri, je pričakovati, da bomo zaostanek delno nadoknadili v drugem polletju.

Z danimi sredstvi smo dobro gospodarili. Njihovo gibanje in ostale značilnosti so v kratkem sledeče:

Povprečno uporabljena sredstva:

	Index
Povprečno uporabljena osnovna sredstva	104
Povprečno uporabljena obratna sredstva	128

Iz tabele je razvidna povečana potreba po obratnih sredstvih, ki utegne biti zelo problematična z vidika virov, s katerimi naj bi pokrili to povečanje. Kaže, da bo veliko ustvarjenega dohodka nameniti prav zato in da bo za investicije za osnovna sredstva potrebno poskrbeti predvsem kredite.

Za zaloge reprodukcijskega materiala smo morali v letošnjem prvem polletju angažirati za 12 milijonov več sredstev za financiranje zalog surovin in pomanjkanja materiala. Vzrok temu je predvsem povečanje nabavnih cen, le malo odpade na povečanje fizične zaloge, saj nam je dosti surovin tudi primanjkovalo. V kolikor se bo nabavni trg stabiliziral, je upati, da se bodo zaloge znižale, sicer pa to ni mogoče, ker je kriza surovin še vedno prisotna in so zaloge včasih zelo pozitivne.

Nepričakovana konjunktura je povzročila, da smo prodali skoraj vse zaloge gotovih izdelkov in polproizvodov in jih zmanjšali na minimum tako, da je že primanjkovalo naših izdelkov na trgu. Gibanje zalog gotovih izdelkov je torej zelo ugodno in ni pričakovati, da bi se še nadalje zmanjševalo.

Terjatve so se povečale v povprečju za 19 milijonov glede na lansko letoje vsled višjih prodajnih cen in nastopajoče nelikvidnosti ter vsled pomanjkanja prostih sredstev za obratna sredstva zaradi inflatornih gibanj. Seveda pa tudi vstrajnost pri izterjavi v veliki meri vpliva na pravočasna plačila. S polno vključitvijo računskega centra pri

evidenci kupcev, bo tudi izterjava lažja in bolj učinkovita.

Dolгови dobaviteljem so se relativno zmanjšali, ker je treba v zadnjem času vsled pomanjkanja surovin, dobavljeno blago hitro plačati, sicer se dobave prekinejo. Proces se bo še nadalje razvijal v tej smeri tako, da bo z reprodukcijskim materialom preskrbljen le tisti, ki bo redni plačnik. Zaradi tega bodo potrebna dodatna vlaganja v obratna sredstva, kar bo zavrlo investicijsko dejavnost in s tem modernizacijo podjetij.

Vlaganja v osnovna sredstva so bila v prvem polletju na nivoju razpoložljivih sredstev iz amortizacije. Iz poslovnega sklada smo sicer angažirali 1.658.682 din, vendar je ostalo še 1.157.946 din neporabljenih sredstev amortizacije. V drugem polletju pa se bo pristopilo k večjim investicijam, med drugim bo seveda najzahtevnejša izgradnja nove proizvodno-skladiščne hale v izmeri 7000 m².

Omeniti je tudi treba, da bo glede na zakonske predpise o potrebnih minimalnih sredstvih dolgoročnih in lastnih virov obratnih sredstev (65%), potrebno vrniti nekaj kratkoročnih kreditov za izvoz blaga in izpad tega denarja nadomestiti z izterjavo dolžnikov preko 45 dni. Po TOS obrazcu pa je prostih za investicije še 13 milijonov dinarjev.

Uspešnost našega dela lahko prikažemo s pomočjo naslednjih tabel:

Primerjava polletnih rezultatov 1974/73

	Index
Celotni dohodek	145
Porabljena sredstva	138
Dohodek	146
Pogodbene obveznosti	131
Zakonske obveznosti	235
Osební dohodki	123
Osební prejemki	47
Ostanek dohodka	214

Zaradi hitrejšega porasta celotnega dohodka od porabljenih sredstev je dohodek podjetja znatno porastel. Z indeksom porasta 146 moramo biti vsekakor zadovoljni, vendar se ne smemo uspravati in moramo še naprej stremeti k visokemu dohodku, kajti le tako bomo lahko premagali veliko število težav, ki ovirajo naše poslovanje ter bolje poskrbeli za delovne razmere našega kolektiva.

Pripomniti je tudi treba, da že tri leta nismo dosegli vidnejšega uspeha in je bil zaradi tega letošnji boljši uspeh še skoraj nujen, če hočemo nadaljevati z našim razvojnim programom.

Delo v konfekciji

Primerjava kazalnikov uspešnosti 1974/73

	Index
Produktivnost	114,5
Družb. produkt.	153
Ekonomičnost	115
Rentabilnost	132

Sintetični kazalci uspešnosti gospodarjenja kažejo zelo ugodno sliko. Zlasti je pomemben porast rentabilnosti ali donosnosti. Kazalci nam povedo, da se nahajamo v ugodni situaciji za pridobivanje dohodka. To situacijo moramo izkoristiti, kajti iz gospodarske prakse je znano, da se priložnosti le redko ponujajo.

Ce zmanjšamo pomembnost finančnih kazalnikov zaradi tržnih vplivov, nam še vedno ostane odličen rezultat, ki smo ga dosegli pri povečanju produktivnosti za 14,5 %. To dokazuje, da so bili vloženi tudi veliki napor delovnega kolektiva, ki so obrodili za 19 % večji fizični obseg proizvodnje.

Po metodi Zavoda SRS za statistiko znaša povprečni OD delavca v naši organizaciji:

— prvo polletje 1973	din 1.935
— prvo polletje 1974	din 2.285

Index povečanja znaša 118, kar kaže na to, da so OD porastli manj kot so narastli življenjski stroški. Vsled tega je DS ob potrditvi polletnega obračuna sklenil, da se dodatno namenijo za OD v okviru plana in meril iz samoupravnega sporazuma 1.200.000 din z namenom, da glede na uspehe, ki smo jih dosegli porastejo tudi naši realni osebni dohodki.

Rezultati, ki smo jih dosegli v I. polletju, so zelo ugodni in so predvsem plod prizadevanja celotnega kolektiva za čim uspešnejše gospodarjenje v dolgoročnem smislu. Ugodni rezultati izvirajo iz povečane produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti.

Vse te ekonomske kategorije kažejo, da smo dana družbena sredstva gospodarno uporabljali in minulo delo preteklih let dobro naložili, saj družba nenehno išče naše izdelke.

LESKOVEC JANEZ

Poročilo komercialnega sektorja za I. polletje 1974

Prva polovica leta je bila v času velikih sprememb, tako v svetovnih gibanjih cen in materialov, kar se je močno odražalo tudi na Jugoslovanskem trgu, saj smo v dobri meri odvisni od uvoza surovin in materialov.

Tudi naša tovarna se je morala vključiti v ta dogajanja saj smo v dobršnji meri odvisni od uvoza in s tem z gibanji, ki se odvijajo na svetovnih tržiščih.

Posebno poglavje je zvišanje cen tako, da so gotovi materiali dražji

od pošiljke do pošiljke. Ta situacija se za enkrat še ni zaustavila. Povišanja so napovedana tudi za drugo polovico leta.

Zaradi porasta cen surovin in materiala smo bili prisiljeni izbrati pot in način, ter vložiti velike napore, da bi vskladili naše cene z porastom cen surovin in materiala. Z ozirom na zamrznjene cene, ki so se prenesle iz preteklega leta v letošnje, je Savez tekstilne industrije pri Zvezni industrijski zbornici spro-

žil potek za liberalizacijo cen vseh tekstilnih proizvodov.

Cene vsem surovinam kakor tudi materialov so se povečale v glavnem že v začetku leta, zato je bilo obljubljeno, da se bodo temu primerno povešale tudi cene našim izdelkom. Vendar je splošni sporazum in družbeni dogovor, ki je bil vsklajen pri Zvezni gospodarski zbornici in potrjen šele krajem junija.

Splošni sporazum predvideva sicer sprostitev cen, vendar v višini ilmitov, ki so predvidene in začrtane v ekonomski politiki Jugoslavije za leto 1974. V tem dogovoru oz. sporazumu je določeno, da se bo tekstil z ozirom na vse zgoraj omenjeno lahko povišal v povprečju za 21 %. Ta limit oz. omejitvev narekuje našemu kolektivu da izvršimo vse kar je v naših močeh, za dvig produktivnosti, izboljšanje kvalitete, ekonomičnost poslovanja, da bi se vključili kljub zelo nizkemu porastu cen našim osnovnim proizvodom v ta dogajanja ter z našim delom dokazali, da smo sposobni v vsakem času iti v korak z dogajanjem na trgu, tako doma, kakor tudi v svetu.

Iz rezultatov prvega polletja je razvidno, da smo bili temu kos, vendar imamo vse možnosti, da te rezultate s povečanim angažiranjem nas vseh izboljšamo.

V nadaljnjem nekaj problemov in dogajanj po posameznih službah. Kritične situacije pri preskrbi surovin in ostalih materialov, kakor je bilo že omenjeno se je odrazila tudi pri našem poslovanju. Takoj v začetku so kod dediščina prejšnjega leta nastopile težave v preskrbi z:

- bombažno prejo
- stanično prejo
- kartonsko embalažo
- ovojnim papirjem
- plastičnimi apotekami
- izdelki kemične industrije

Vzrok za pomanjkanje bombažne in stanične preje, teži predvsem v manjnosti domačega trga in cen za posamezne izdelke. Predilnice so preorientirale v izvoz in takozvane »lon posle«, domača industrija pa je ostala brez preje to je materiala, ki tvori osnovni element proizvodnje. Tudi za drugo polovico leta vkljub povečanju cen ni bistvenih sprememb, večina podjetij je zaključilo pogodbe za celo leto. Cena surovinam (bombažu) je sicer delno padla v svetu vendar so še zaloge istih po povišanih cenah.

Kartonska embalaža je problem za sebe. Kljub podražitvi za cca 100 %, nam še vedno govorijo o povečanju cen in od časa do časa s pomanjkanjem. Razlog — ni celuloze.

Pripravljamo se tudi na poenotenje embalaže, saj imamo kar 52 vrst raznih kartonov. Lahko si zamislimo posledice, tako v prostoru kakor tudi asortimanu, ki mora biti vedno na zalogi.

Pri izdelavi vložkov v mikalnici

Prihranki na delovnem mestu

Lahko bi rekli, da ni v tovarni delovnega mesta na katerem ne bi bilo mogoče za podjetje prihraniti kakšen dinar. Na nekaterih delovnih mestih se seveda lahko prihrani več kot na drugih. Oglejmo si to na primerih iz prakse.

Izdelava Mólny plenit v mikalnici je popolnoma zaključen samostojen proizvodni proces in neodvisen od drugih oddelkov. Če pri izdelavi kartonov za vlaganje plenit pri vsakem porabimo npr. 5 cm lepilnega traku več kot je predpisano, pomeni to dnevno pri eni izmeni 26,5 m lepilnega traku ali mesečno cca 610 m. Če naprimer pri izdelavi 50 gr cikcak vate pakiramo v vrečko povprečno 2 g več vate, izgubimo v eni izmeni pri doseženih normi 9.600 g vate, ali preračunano v izdelavne vrečke 192 kom vrečk teže 50 g.

V oddelku tkalnice gaze je gostota votka v povprečju za vse artikle 8,5 vot./cm. Če kontrolna služba in mojstri ne bi zasledovali odstopanje v gostoti za posamezne artikle in, če bi bila zaradi tega povprečna gostota npr. 9 votkov/cm, pomeni to za celotno tkalnico v eni izmeni 600 m manj, tkanine, kot bi jo lahko stkali. Podoben izračun bi lahko napravili za tkane ovoje, samo, da bi v tem primeru prišli do neprimerno več m ovojev. Seveda je pri tem treba takoj opozoriti, da takšni prihranki na delovnem mestu ne smejo biti v škodo kvalitete oz. pod predpisanim normativom.

V pripravilnici snujemo osnove za tkalnico. Če snovalka ne bi bila vestna pri svojem delu in bi iz malomarnosti nepravilno nastavila širino grebena, lahko že pri škrobljenju še bolj pa pri tkanju nepravilno napete niti povzročijo nepotrebne

zastoje v proizvodnji in s tem v zvezi slabo izkoriščenost strojev. V oddelku belilnice pripravljamo mešanice vlaken za beljeno vato. Če delavec na tem delovnem mestu ne upošteva procentne sestave mešanice lahko s tem povzroča precejšnjo škodo, ki gre lahko na račun predrage mešanice ali v nasprotnem slučaju poslabša kvaliteto izdelkov, do takšne mere, da kupci reklamirajo naše izdelke. Zaradi tega je nujno stalna kontrola in spremljanje porabe surovin.

Pri transportu bal acetatnega kabla večkrat nastanejo poškodbe le tega zaradi nevestnosti ljudi, ki so udeleženi pri raztovarjanju ali transportu bal do stroja. Zgodi se, da je včasih kakšna bala zaradi tega neuporabna za normalno proizvodnjo. Kakšna škoda je s tem nastala lahko hitro približno izračunamo, če vemo, da bala tehta povprečno 350 kg in, da kg kabla stane cca 33 din. Znesek je visok 11.550 N din, za eno neuporabno balo. Pri tem niso izračunali ostalih stroškov.

Zato si prizadevamo, da bi s paletizacijo in transportom bal do podjetja s pomočjo kontejnerjev zmanjšali možnost poškodbe bal pri tem. Seveda so lahko znatni prihranki tudi pri porabi pisarniškega materiala. Če bi samo zbirali in sortirali ves odpadni papir v podjetju, bi prišli do zanimivih zaključkov in mogoče celo do osupljivo visokih zneskov.

Takih in podobnih primerov je v podjetju precej. Članek bi dosegel svoj namen, če bo vsak sam pri svojem delu skušal ugotoviti prihranek in ga po svojih močeh tudi uresničiti.

Podpeskar Jože, dipl. ing.

gaze se je v zadnjih letih izredno povečalo.

Z nakupi strojev za izdelavo kompres ter s prizadevnostjo in delnimi izboljšavami strojev izdelujemo danes že cca 1 milijon kompres, vendar so zahteve kupcev, predvsem bolnic vedno večje, tako da so sedaj naročeni še trije stroji za komprese. Naša želja je, da bi tudi ročno izdelavo gaze nesteril in steril nadomestili s strojno. Tudi pri izdelavi obličev smo z nakupom stroja za pakiranje naše kapacitete zelo povečali. V letošnjem letu pa smo dobili še nov stroj za izdelavo micropore obličev. Z nakupom stroja za mavčeve ovoje, izdelavo še 2 strojev v domači mehanični delavnici lahko danes naredimo na mesec 100.000 kom mavčevih ovojev.

Leta 1970 smo pričeli izdelovati tudi Mólny hlačke za dojenčke in ker so potrebe trga večje od naših zmogljivosti bomo konec leta dobili še en avtomat in bomo lahko izdelali že cca 100.000 hlačk različnih velikosti na mesec. Poleg hlačk za dojenčke izdelujemo tudi tetra plenice, plenične predloge in bebi palčke. Te smo doslej samo pakirali, v letošnjem letu pa smo dobili stroj za izdelavo in pakiranje le teh.

Poleg še ostalih standardnih artiklov, izdelujemo vedno več različnih kompletov z našimi izdelki. Naj jih samo nekaj naštejemo, avto apoteke, apoteke za motoriste, sanitetne torbice in omarice, priročne apoteke za CZ (civilno zaščito), gozdarske apoteke, apoteke za GRS (gasilsko reševalno službo) SNK-1 torbice (za vojaške namene), brodske apoteke, bebi komplete.

Seveda pa imamo vse večje težave pri samem delu zaradi pomanjkanja prostora. Zaradi velikega števila različnih izdelkov, rabimo veliko raznovrstnega pomožnega materiala za kar pa nimamo priročnih skladišč in smo zelo utesnjeni, kar pa vpliva kljub prizadevanju vseh zaposlenih v oddelku konfekcije tudi na produktivnost pri delu. Po predvidevanjih bomo v naslednjem letu po preselitvi tkalnice ovojev v nove proizvodne prostore, pridobili prostore sedanje tkalnice ovojev.

Kljub vsem težavam pa moramo z dobro voljo in prizadevnostjo strmeti k čimvečjim uspehom, tako oddelka kot podjetja saj s tem koristimo sebi in družbi.

Rojc Lojzka

Oddelek konfekcije

Želim nekaj napisati o razvoju, uspehih in potrebah oddelka konfekcije, če pogledamo več let nazaj so se poleg konfencioniranja gaze, ki pa je bilo v glavnem vse ročno, v oddelku izdelovali še damski vložki, vata, ovoji in tudi prve izdelave cigaretnih filtrov. Z razvojem tehnologije za izdelavo filtrov in zaradi svoje specifičnosti je postal to samostojen oddelek.

Leta 1971 se je obseg dela in tehnologija za izdelke iz vate, z

nakupi strojev za izdelavo mimo-sept vložkov in Mólny plenit, povečal in z zgraditvijo novega objekta tudi lokacijsko oddaljil od konfekcije in je leta 1972 postal samostojen oddelek mikalnice.

V začetku leta 1974 se je tudi konfencioniranje ovojev preselilo v oddelek tkalnice ovojev.

V oddelku konfekcije se je ročno delo vedno bolj nadomeščalo s strojnim delom. Število izdelkov iz

Prostori konfekcije so že postali premajhni

VESTI SINDIKATA

Tov. Viljem Dolenc — sindikalno delo je pestro

SOCIALNA DEJAVNOST

V mesecu juniju se je za pomoč pri urejanju kritičnega stanja glede stanovanja obrnila na sindikat oziroma predsednika samohranilka Ljuba Šelja. Z nekaj nasveti, ter razgovori v tovarni in zunaj je uspelo problem rešiti. IOOS pa je odobril sicer skromno pomoč za prepleskanje začasnega stanovanja Šeljeve v znesku 200,00 din.

ZDRAVSTVENO OKREVANJE

V našem gospodarskem načrtu je predvidenih 10 000,00 din za zdravstveno okrevanje naših delavcev.

Kandidati za okrevanje so naslavljali prošnje za pomoč iz tega sklada na OMR, ta pa je vsem, ki so imeli ustrezno dokumentacijo oziroma priporočilo zdravnikov odobrilo polovico stroškov zdravljenja, oziroma 1 000,00 din ne glede na dolžino okrevanja v zdravilišču.

Ker je v preteklih mandatnih dobah sodeloval pri tem delu tudi sindikat in to je področje, ki zahteva sodelovanje sindikata, sem skupaj s službo varstva pri delu stopil v stik z našo zdravnico dr. Rižnarjevo, da bi skupaj vnesli v to področje več reda in sistematičnosti.

Dr. Rižnerjevi je uspelo vključiti v financiranje tega okrevanja tudi socialno zavarovanje, pa je tako naši tovarni oziroma posameznim okrevancem prihranila precejšnje izdatke. Socialno zavarovanje bo namreč plačalo za vseh 18 okrevan-

cev kolikor jih je glede na maksimalno razpoložljivi denar izbranih iz večjega števila okrevanja potrebnih delavcev — stroške zdravstvenih storitev v zdravilišču. Preostale stroške zdravilišča to je stanarino in hrano pa bo poravnal okrevanec v višini 1/3 ostali 2/3 pa naša tovarna (to je OZD).

Potrebno strokovno dokumentacijo za komisijsko odobritev okrevanja je pripravila dr. Rižnerjeva.

Izbrani sistem pošiljanja na okrevanje je denarno ugodnejši za zavarovance in za našo tovarno, preglednejši, saj bo zdravnica sedaj laže ugotavljala učinek okrevanja, pa tudi v prihodnjem gospodarskem načrtu bomo iz tega preglednega seznama laže načrtovali za okrevanje dovolj sredstev. Pravi učinek okrevanja se pokaže po 3 tednih bivanja v zdravilišču. Žal je za nekatere zavarovance letos to nemogoče saj morajo po predpisih tega zavarovanja porabiti za okrevanje svoj dopust.

Stvar je namreč takale:

1. če pošilja zavarovanca na okrevanje zdravnik specialist po odo-

bitvi višje komisije ima plačano bolniško in vse stroške zdravljenja. Če ga pošlje komisija ima plačane zdravstvene storitve v zdravilišču mora pa koristiti svoj dopust. Če pa ga pošlje na okrevanje zdravnik splošne prakse mora vse plačati sam in porabiti svoj dopust.

Prvi trije člani kolektiva od 18 so že odšli na okrevanje vendar pa je sedaj treba še dokončno urediti vprašanje financiranja. Naša OZD bi namreč morala nameniti za vse okrevance 20 000,00 din. Ker pa je že pred tem nekaj članov kolektiva koristilo denar iz tega sklada, ker so odšli na okrevanje s posredovanjem svojega zdravnika je jasno da trenutno na računu za ta namen ni dovolj sredstev. Ob polletnem obračunu gospodarjenja naše OZD bo jasno ali lahko denar iz rezervnega sklada, ki nam manjka prenesemo na sklad za okrevanje. Sicer bo za plačilo računov za hrano in stanarino naših okrevancev treba najti drugo možnost finansiranja. (Pri tem naj omenim, da je za našo tovarno ugodneje — to je cenejše če plača določeni del zneska po predložitvi zdraviliškega računa, namesto da bi delavcem izročila isti znesek v bankovcih) Naj končam. Menim, da nam za izboljšanje zdravstvenega stanja naših delavcev gotovo ne bo žal denarja.

Predsednik IOOS: V. Dolenc

JASNICA 74 »2«

Zveza sindikatov Slovenije in Republiška konferenca ZSMS, sta začeli organizirati dvomesečne politične tečaje, namenjene mladim aktivistom na področju delovanja sindikata in ZSMS. Tečaj je potekal v Jasnici pri Kočevju od 25. 3. do 25. 5. 1974.

Namen tega dvomesečnega seminarja je bil, spoznati mlade delovne ljudi s problemi in težavami naše družbe in te ljudi tudi usposobiti za premagovanje ovir na naši socialistični poti. To je organizatorjem tudi večji del uspelo. Tehtno izbrane teme in sodelovanja slušateljev na predavanjih, je obrodilo uspeh.

Predavanja so se odvijala v glavnem na štirih osnovnih temah:

- samoupravljanje
- ekonomika
- subjektivne sile
- človek v sodobni družbi

Teme pa so bile razčlenjene na posameznih področjih takole:

Samoupravljanje: osnove sociologije, delavsko gibanje, delovno pravo, samoupravna notranja delavska kontrola, osnovni problemi samoupravljanja.

Predavanja so skupno trajala 140 ur in iz teh tem je bilo 120 vprašanj za testiranje.

Ekonomika: makroekonomika, dohodkovni sistem, mednarodno ekonomsko sodelovanje, planiranje, mikroekonomika, monetarna gibanja.

Skupno je bilo 120 ur predavanj in 100 vprašanj za testiranje.

Subjektivne sile: ta predavanja so govorila predvsem o družbenopolitičnih organizacijah (sindikatu, ZKS, ZSMS), njeni novi organiziranosti, smislu in pomenu teh subjektivnih sil, o načinu delovanja, skratka vse o njih.

Predavanja so trajala 50 ur, vprašanj za teste pa je bilo 20.

Človek v sodobni družbi: sodobni tokovi v svetu, invacije — novatorstvo, racionalizatorstvo, dalje, izobraževanje, kadrovska politika, osnove psihologije osebnosti, samoupravno sporazumevanje in družbeni dogovor.

Predavanj je bilo 80 ur, vprašanj za testiranje pa 30.

Po zaslugi dobro izbranih predavateljev so predavanja nemoteno potekala in bila razumljiva vsakemu slušatelju. To so slušatelji dokazali tudi ob končnem testiranju, ki smo ga morali opravljati vsi tečajniki in smo ga vsi, razen štirih, uspešno opravili.

Taka predavanja so za našo razvijajočo družbo vsekakor potrebna in bi morala biti dostopna vsakemu samoupravljalcu, saj je to za marsi-

koga zaenkrat žal edina pot, da si pridobi jasno sliko o svojih pravi-
cah in pomenu v družbi.

A. F.

nice osnovnega pomena za zdravje
otroka tudi po rojstvu.

Prehrana dojenčka

Moto: Dojenčka se hrani z mlekom
in poljubi — Shelley

Hranjenje dojenčka označuje po-
leg drugih že navedenih činiteljev
dejstvo, da je funkcija prebave in
presnove v tem starostnem obdobju
še nezrela. Danes je že vsaka mati
pri nas prepričana, da dojenčkova
prehrana zahteva posebno pozornost
in se obrača na zdravstvene delav-
ce po nasvete in pomoč.

V prehrani dojenčka pomeni no-
vorojenček — ob nedonošenčku —
še posebno obdobje. V tej starosti
se odloča, ali bo mati otroka dojila
— ga hranila naravno; ali pa ga bo
zalivala in — hranila umetno.

Dojenje

Dojenje je naravna prehrana,
saj ima žensko telo za to poseben
organ, dojko, ki ima v prvi vrsti sa-
mo to funkcijo. Materino mleko je
od vsega začetka prilagojeno otro-
kovim potrebam in njegovim preba-
vilom. Zato je v prvih mesecih naj-
bolj kvalitetna in varna prehrana
dojenčka. Žena se pripravi na doje-
nje v nosečnosti. Spozna funkcijo in
nego dojke. Izve, da zaskrbljenost
zavira izločanje mleka, s čimer lah-
ko vpliva na izdatnost dojke. Spozna
težave, ki se lahko pojavijo ob za-
četku dojenja in kako bo ravnala v
takem primeru. Seznaní se s tehni-
ko dojenja, da bo lahko pomagala
otroku v prvih dneh, če bo nespren-
ten.

Naš razgovor

Vem, da ni potrebno posebej
predstavljati sodelavke iz mikalnice
PEPCE ZEBOVEC, ki je pred 11
leti stopila v naš kolektiv. Hitro
smo jo vzljubili, ker je tovariška,
iskrena in dobra sodelavka. Pepca
je doma iz Jarš in ko se je nekaj
let po koncu 2. svetovne vojne po-
ročila, se je nastanila na Viru.

Od leta 1943 je kot skojevka vo-
dila mladino — bila je namreč ob-
činska sekretarka mladine kamni-
škega okrožja.

Iz tega časa pripoveduje na moč
zanimive zgodbe — spominov za ce-
lo knjigo, ki so kljub strahu in
trpljenju prijetni in nepozabni.

Pohvalila je delavnost, hrabrost
in velikokrat tudi predrznost takrat-
ne mladine. Ne dvomi, da tudi dan-
es mladi ne bi tako sodelovali, ker
le delo, in hudi časi združujejo lju-
di v enotnost.

»Trd je bil boj s sovražnikom«
pravi, »žrtvovali smo mnogo člove-
ških življenj, veliko je bilo poruše-
nega« tudi sama je izgubila brata
v borbi za svobodo. »Znamo ceniti
svobodo, čuvali jo bomo in se še
naprej borili za nedotakljivost na-
še domovine!«

Pepca se ni hvalila, ko je pripo-
vedovala o povojni obnovi poruše-

ne Jugoslavije. Neutrudno so nada-
ljevali delo v mladinskih brigadah.

Ko so bile odstranjene ruševine,
postavljeni novi domovi, se je Pep-
ca poročila, rodila 3 otroke in vse-
skozi ostala pri njih, jih vzgajala in
skrbela za bolehnega moža.

Nikoli ni mirovala — ljubezen
do otrok, družbeno-politično delo, jo
je vedno gnalo naprej k novim us-
pehom.

Bolezen ji je kmalu vzela moža,
ostala je sama z otroki. Še bolj se
je spoprijela s težavami. Pričela je
graditi tudi lastni dom.

Ob vsakoletnem praznovanju
dneva borca se zberejo člani ZB
podjetja, na skupnem srečanju. »Vse-
lej je prijetno, obujamo spomine na
preteklost, pogovarjamo o našem
delu, predvsem pa smo soglasni, da
bomo čuvali svobodo, izvajali smer-
nice, ki jih je nakazal kongres Zve-
ze borcev Jugoslavije in 10. kon-
gres ZKJ.«

»Ob koncu bi želela kolektivno iz-
reči zahvalo za pozornost ob prazno-
vanju DNEVA BORCA!« konča pri-
jetno »klepetanje« Pepca.

B. V.

Otrokovo zdravje je odvisno od njegove prehrane

dr. Zdenka Humar

Prehrana je važna v življenju
slehernega človeka. Toliko pomemb-
nejša je za otroka, ki mu mora
hrana ustvarjati tudi pogoje za pra-
vilno rast in razvoj, ne pa samo za
vzdrževanje življenja in delovne
spodobnosti kot pri odraslem. S pre-
hrano otroka se ustvarjajo pogoji za
zdravje odraslega.

Pri razmišljanju o prehrani otro-
ka seveda ne moremo mimo nekate-
rih osnovnih dejstev: vsak otrok je
enota in ima svoje potrebe po hra-
ni; vsak otrok živi v svojem okolju
z njegovimi življenjskimi navadami
in možnostmi. Zato ne moremo hra-
niti vseh otrok po istem nespremen-

ljivem vzorcu. Držimo se osnovnih
načel, ki jih veda o prehrani ne-
nehno dopolnjuje. Vsakemu otroku
naj bi bilo omogočeno, da bi imel
sebi primerno prehrano.

Prehrana otroka se začneja s
prehrano noseče žene. Dokler raste
plod v materi, dobiva od nje vse
pomembne prehranske sestavine, če
jih seveda mati premore. Medtem
se v otrokovem organizmu razvijajo
vsi tisti organi in njih funkcije, ki
opredeljujejo njegovo telesno in du-
ševno rast in razvoj v vseh starost-
nih obdobjih ter njegovo sposobnost
za obrambo pred škodljivimi vplivi.
Iz tega sledi, da je prehrana noseč-

Narava pripravi otroka tudi na
sesanje pri prsih s tem, da se mu
izoblikujejo ustnice, jezik in ustna
duplina tako, da so odlični sesalni

aparatus, ki ga sprožijo v funkcijo določeni refleksi — odzivi na določene dražljaje. Ti dražljaji so predvsem občutek lakote, iskanje dojke na dotik lica in sesanje na dotik prsne bradavice z usti. Sesanje postane intenzivno, ko pride bradavica v dotik s korenem jezika globoko v otrokovih ustih. Važni za uspešno dojenje so prvi dnevi po rojstvu otroka. Tedaj potrebuje mati, zlasti tista, ki ima prvega otroka, pomoč sestre pri uvajanju dojenja. Ze prvi dan za minuto ali dve prištavi otroka k prsim, drugi in tretji dan pa pogosteje in za dalj časa. Tako postaneta otrok in mati ob dojki že spretna, ko tretji ali četrti dan mleko steče. Dodajanje mlečnih preparatov v tem času zelo negativno vpliva na vzpostavitev dojenja. Tur opozarja, da nizek padec porodnice teže in njena hitra vzpostavitev niso primerni pokazalci dela na postaji za novorojenčke. V prvih dneh se zaradi prepustnosti sluznice posrka nerazgrajena beljakovina kravjega mleka, kar je lahko vzrok alergijskim pojavom.

Za uspešno dojenje je važen tudi življenjski režim žene. Kakovostna prehrana in zadostna količina tekočine gotovo pripomoreta k za-

dostnemu izločanju mleka. Prav tako potrebna pa je sproščenost in zaupanje v lastne sposobnosti za dojenje. Prevelik telesni napor matere ovira izdatnost dojke. Nega in hranjenje otroka morata prve mesece po rojstvu imeti prednost med vsemi drugimi dolžnostmi. Zaposlena žena dobiva v ta namen poporodni dopust in naj ga za to tudi uporablja zdravju svojega otroka v prid. Druge gospodinjske dolžnosti morajo stopiti v ozadje, tudi če dom ni tako urejen kot običajno. Pri teh opravilih lahko drugi člani družine mladi materi izdatno pomagajo.

Prednosti dojenja so za otroka in tudi za mater očitne. Otroku dobi mleko, ki je po sestavi, čistosti, sterilnosti in temperaturi najbolj kakovostno in je takoj na razpolago. Pri prsni zadosti svoji potrebi po sesanju in ne potrebuje dudke. Dobi pa tudi stik z materinim toplim naročjem in njeno nežnostjo, ki mu daje občutek ugodja in poraja v njem občutek varnosti, ki mu je potreben vse življenje.

Otrok ima manj prebavnih težav in manj bolezní na prebavilih. Dojenčki niso tako debeli kot zalivančki, kar ima tudi določene prednosti.

Dojenje otroku pomaga do večje odpornosti proti infektom.

Ko se dojenje uteče, mati ob dojenju uživa v zavesti, da daje svojemu otroku nekaj, kar zmora samo ona. Uspešno dojenje zadovoljuje otroka, kar pri materi poveča voljo za dojenje. Tako se sklepa krog v obojestransko zadovoljstvo in korist.

Če ima mati premalo mleka, po krivamo primanjkljaj s kravjim mlekom oziroma z mlečnimi pripravki. Tega mu ne začnemo dajati prezgodaj, v nobenem primeru pa ne prvi teden, če je otrok zdrav. Če je dojka prvi teden preskopa, dodajamo sladkano vodo oziroma blag čaj s 5 % sladkorja in čakamo, da se dojenje v celoti vzpostavi. To se dostikrat zavleče do tretjega tedna. Seveda po prvem tednu pomagamo otroku mimo tega časa z mlečnim dodatkom.

Ritem hranjenja, to je število obrokov in presledka med obroki si vzpostavi otrok sam, po navadi že prve tedne življenja. Nočni obrok opušča po izpolnjenem prvem mesecu, lahko pa se zavleče vse do tretjega meseca.

Nadaljevanje prihodnjič

Oktet „T O S A M A“ na Dolenjskem

Najlepše doživetje za člane oktetu »TOSAMA« je bilo prav gotovo letošnje sodelovanje na reviji oktetov v Šentjerneju na Dolenjskem. Vabilo na revijo je bilo za nas velika obveza pa tudi čast. Zato smo letošnji junij več večerov predsedili na vajah in pridno vadili pesmi, s katerimi smo sodelovali na koncertih in še posebno tisti dve, ki smo jih zapeli skupaj — združeni okteti. To sta bili pesmi: Tam, kjer pisana so polja in Zdravica svobodi.

22. junija ob 14. uri smo krenili od doma po prelepi Dolenjski v Novo mesto, kjer je bilo zborna mesto za vse nastopajoče oktete. Na Prešernovem trgu nas je prisrčno pozdravil tov. Boris Savnik, predsednik novomeške kulturne skupnosti. Vsakemu oktetu so dodelili vodiča, ki je skrbel za dobro počutje članov med bivanjem na Dolenjskem. Tako po pozdravnem nagovoru smo si skupaj ogledali v galeriji slikarsko razstavo, kjer smo tudi spoznali resničnost gostoljubnosti prirediteljev. Kar med ogledom so nam postregli s prigrizkom in dobro dolenjsko kapljico, ker nismo imeli časa, da bi posedli, saj smo se morali pri-

praviti na koncerte po večjih krajih Dolenjske, ki so bili ob 20. uri.

Mi smo nastopali skupaj z okteti iz Gornje Radgone, z Iga in Boštanjskih fantov v Škocjanu, kjer je vsak oktet zapel 5 pesmi. Očitno smo s svojim petjem zadovoljili poslušalce, saj so nam navdušeno plaskali.

Po koncertu nas je vodič odpeljal na Otočec, kjer so pripravili večerjo in prenočišče za osem oktetov. Po skupni večerji smo skupaj zapeli nekaj pesmi, da je lepo donelo po dvorani. Prespali smo udobno v hotelu na Otočcu in se zjutraj prebudili dobre volje.

V nedeljo, 23. junija dopoldne smo se vsi okteti (bilo nas je 28) zbrali v Šentjerneju, kjer smo imeli skupno vajo pod vodstvom Radovana Gobca za popoldanski nastop. Nato je sledilo skupno kosilo.

Čeprav nas je bilo čez 200, smo bili izredno hitro postreženi, za kar se je potrudil naš vodič in organizatorji. Po kosilu smo se razporedili v povorko skozi Šentjernejo na prireditveni prostor. Po pozdravnem govoru pokrovitelj prireditve Janeza Vipotnika, ki je poudaril pomen

kulturnega življenja in prenašanja pevske tradicije iz roda v rod, je vsak oktet zapel eno pesem, na koncu smo pa združeni zapeli obe pesmi, ki sta veličastno odmevali od dolenjskih gričev.

Po končani reviji smo se v veseljem razpoloženju spoznavali še z ostalimi okteti in z njimi izmenjavali mnenja v pesmih, še posebno pa o reviji, nad katero smo bili vsi navdušeni in želeli, da bi postalo tako srečanje tradicionalno, kot je v svojem govoru želel tudi tov. Vipotnik. Navdušeni smo bili nad organizacijo, ki resnično ni niti enkrat zatajila in moramo izreči organizatorjem vso pohvalo. Zelo neradi smo se poslovili od novih znancev in domačinov, toda naš šofer Jože nas je že čakal s kombijem.

Sonce je zahajalo, ko smo vsi navdušeni in dobro razpoloženi zapustili Šentjernejo. Vso pot smo se dobre volje pogovarjali o reviji, še marsikatero zapeli in vožnja je minila, kot bi mignil. Moram pa še povedati, da smo se med vožnjo pogovarjali tudi o tem, da nam ni bilo na reviji prav nič nerodno zaradi garderobe, saj smo bili tudi mi enotno oblečeni kot ostali okteti, za kar se moramo zahvaliti naši delovni organizaciji, ki je za naše enotne obleke prispevala denar za blago.

Ob koncu naj z besedami Borisa Savnika še enkrat poudarim pomen takih srečanj, ki obujajo v ljudeh novo veselje do petja, ki tolaži, plemeniti in vliva novega duha.

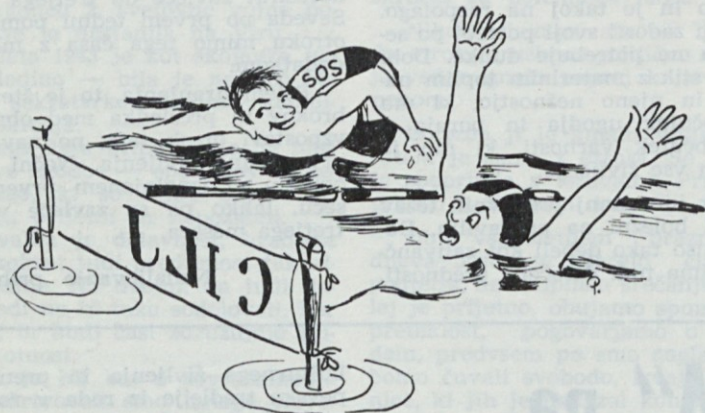
Potočnik Avgust

Dopust pod šotori

Avto je bil do vrha naložen s počitniško kramo, ker smo se odločili za kampiranje pod šotorom, se ve, da le-te ni bilo tako malo.

Noč je legla na zemljo, nebo je bilo posejano z zvezdami, mesec nam je kazal pot, pot, ki je bila dolga skoraj vso noč.

Za nami je bilo že precej kilometrov, ko se je v jutranjem svitanju prikazal mogočen Velebit. Njegovo bohtenje je na desni strani omililo mirno morje, iz katerega so se prebujali otoki Rab, Pag in nekateri manjši otočki.

Srečavali smo prve Istrane, žene odete v temne obleke, z jerbasi na glavi, v katerih so nosile zelenjavo in sadje in jo ponujale turistom.

Zemlja je tu skopa, skale štrlijo, skoraj vsa leži navkreber. Koliko truda, da obdelajo to izsušeno zemljo. Ni čudno, da jim izpod črnih rut silijo sivi lasje, njihov obraz je zguban in telo sključeno.

Sonce je že močno žgalo, ko smo prišli na cilj. Utrujeni od dolge vožnje in neprespane noči, smo pričeli iskati prostor, kamor bi postavili šotor. »Tu bo dopoldne sonce, tam popoldne«, smo strokovnjaško ugotavljali in tekali od borovca do borovca. »Kaj bi le ugotavljali, zagrabimo kramp in lopato in veselo na delo!« Že kopljemo, grebemo, nosimo kamenje in teren je pripravljen. Kmalu razpnem oranžno-modro platno pod borovce in oddahnemo si s požirkom piva.

Hitro se preoblečemo in poskačemo v modre valove toplega morja. Kot prerojeni se skobacamo na skale. Sonce žge, morje je mirno, le motorni čolni drsijo po gladini in puščajo za seboj sledi. Glave kopalcev kukajo iz morja, pisani obročki, napihnjeni okrog telesčkov otrok, ki brezbrizno čofotajo, brcajo, se tun-kajo in kličejo svoje mame in očete, »češ, poglej, kakšen mojster plavanja sem že!«

Zgodaj zjutraj nas prebuja sonce. Črički v borovcih pričnejo s svojim

koncertom brž, ko se pojavijo prvi sončni žarki.

Možje obiskujejo trgovine že zelo zgodaj, da je ob 8. uri shramba že napolnjena s hrano, mesom, sadjem, zelenjavo in pijačo.

Vselej smo grozno lačni, mislim, da nam nočni zrak vliva lakoto, in zjutraj odnesemo kar precej jajčnih lupin in škatelj konzerv v odpadne posode. Kuhamo zunaj, v senci, vmes tu pa tam skočimo v vodo, saj je čisto poleg. Naokrog imamo zanimive sosesde — mladi par iz Nemčije, zakonca s prikupnima o-

tročičema iz Belgije, na vso moč duhovite študente iz Maribora, in še in še. Kot velika družina smo. Hodimo na klepet in kavo enkrat k enemu, drugič oni k nam.

Od jutra do večera hodimo v kopalnah, le zvečer, ko jo mahnemo v 10 minut oddaljeno mesto na sladoled, skočimo v dolga krila (seveda le ženski spol). Tej muhati modi sledi tudi mala Natalija, ki se v tej preobleki obnaša prav manikensko.

Kljub dopustniškemu lenarjenju se večkrat odpravimo na krajše ali daljše izlete.

Nismo pozabili na ogled slapov Krke pri Šibeniku. Le slabe pol ure od morske obale se odpre čisto drugačen svet. Bujno zelenje in temno zelena in žuboreča Krka dajeta nad vsem idiličen videz tega kraja.

Tudi bližnji Kornati, ki so nas v polkrogu objemali, so nas vabili na ogled. 3 ure smo križarili ob otokih, vmes se hladili v morju in nato pristali na enem izmed otokov, kjer smo pekli ribe in kotle in si gasili žejo z dalmatinskim vinom.

Ob večerih smo se hladili pred šotori, kramljali in se trudili z nemščino in angleščino, da smo se lahko sporazumeli s sosedi iz tujine.

15-dnevno bivanje na otočku Murterju, ki ga loči od celine le nekaj metrov dolg most, je hitro minilo.

Preživeli smo nadvse prijeten dopust — imeli smo dosti sonca,

kopanja, sončenja, izletov, povrhu tega pa še zelo poceni.

Morda bo poskusil še kdo na tak način preživeti vroče dopustniške dni in prepričana sem, da mu ne bo žal in da bo vedno več takih, ki bodo skromno, pa vendar nadvse prijetno preživeli dopust pod šotori!

Počitniška praksa

Smo že sredi poletja. Naši delavci koristijo dopust. Da bi delo nemoteno teklo, tako v proizvodnji, kakor tudi v upravi, smo v našem podjetju zaposlili dijakke, ki imajo počitnice. Stirje dijaki so mi povedali svoje želje in počutje v naši sredini.

Marija Limoni, stara 16 let doma iz Doba opravlja svoje počitniško delo v mikalnici, kot pakovalka. Končala je prvi letnik ekonomske srednje šole. Med počitnicami se je zaposlila pri nas zato, ker si želi prislužiti nekaj denarja — vsaj za knjige.

Počuti se dobro. Dobro se razume s sodelavkami, med njimi je našla prijateljice. Predpostavljani ravnanja z njo dobro. Pripombe ima na toplo malico. Ne zdi se ji prav da morajo praktikanti obvezno uživati toplo malico. V našem podjetju se še želi zaposliti med počitnicami v prihodnjem letu.

Po končani praksi bo šla s starši na morje.

Njen najljubši konjiček je drsnje pozimi in plavanje poleti.

Otolani Roman, star 15 let stanuje na Viru. Pri nas se je med počitnicami zaposlil v expeditu kot nakladalec. Končal je osemletko. Delo mu ugaja. Dobro se razume s sodelavci in predpostavljenimi. Ne ugaja mu topla malica. Prihodnje leto se želi zaposliti v drugem podjetju, ker želi spoznati še drugačno delo.

Po končanih počitnicah bo začel obiskovati strojno srednjetehtnično šolo.

Njegov hobi je košarka.

Krivec Darinka, stara 19 let doma iz Trojan. Končala je gimnazijo. Pri nas opravlja počitniško delo v konfekciji. Zaposlila se je zato, ker želi zaslužiti nekaj denarja. »Fino je, če nekaj zaslužiš in je to tvoje«, je rekla Darinka.

Delo samo ji ugaja samo delno. Pravi da je včasih preveč obremenjeno. Rajši bi opravljala kako ad-

ministrativno delo, kar bi bolj odgovarjalo njeni izobrazbi.

Dobro se razume s sodelavkami in predpostavljanimi.

OTOLANI ROMAN — po končani praksi pa spet v šolo

Ne odgovarja ji topla malica. Zdi se ji nepravilno, da mora vsak praktikant obvezno uživati topli obrok.

Avgusta meseca gre taborit na morje.

V prihodnjem šolskem letu bo obiskovala novinarsko fakulteto.

Njen hobi je zbiranje znamk.

Milič Danica, stara 18 let doma iz Domžal. Končala je tretji letnik gimnazije. Pri nas je v začetku opravljala počitniško prakso v računovodstvu, sedaj pa v tajništvu.

Dve leti je že opravljala prakso v proizvodnji, ki je bila obvezna. Letos je prvič, da opravlja neobvezno prakso v upravi. Pravi da zato, ker želi spoznati razliko med delom v proizvodnji in pa režiji. Delo ji bolj ugaja v tajništvu, kot pa v ra-

čunovodstvu. To pa zato ker je bolj pestro in dinamično in spoznava nove ljudi.

Dobro se razume z ostalimi sodelavkami. Tudi predpostavljeni so zelo dobri do nje.

Po praksi gre na dopust v Srbijo obiskat očetove sorodnike, nato pa še na morje.

Po končanem šolanju na gimnaziji se želi vpisati na filozofsko fakulteto študirat jezike.

Njen hobi je čitanje knjig sodobnikov. Poleg tega pa še rada kuha in šiva.

Sestavil: Hafner Marjan

Nogomet-nogomet-nogomet

Letošnje občinsko sindikalno prvenstvo se je pričelo malo kasneje kakor prejšnja leta. Zaradi novih prijav ekip se je način tekmovanja nekoliko spremenil. Dosedanja A ekipa se povečala od prejšnjih štirih najmočnejših sindikalnih ekip v občini na šest, B grupa pa ravno tako od štirih na šest ekip. V A ekipi so nastopala naslednja moštva:

1. Toko
2. Tosama
3. Mlinostrož
4. PKVEŠ
5. Induplati
6. Avtoservis

A ekipa je odigrala vse tekme na nogometnem igrišču v Jaršah, B ekipa pa v Ihanu. Naše moštvo je odigralo pred sindikalnim občinskim prvenstvom pet prijateljskih tekem in sicer z moštvi NK Dob 1:0, NK Napredek iz Krašnje 6:2 in 0:3 (mali nogomet), NK Ljubljanske mlekarne 1:1 in 0:2.

V pripravljalnem obdobju smo tako dosegli zelo dobre rezultate, saj smo premagali dva nogometna kluba, ki igra v ligaškem tekmovanju. Vse je kazalo, da bodo rezultati v sindikalnem prvenstvu dobri oz. boljši kakor prejšnja leta. Toda kolo sreče se je obrnilo. Prvi problem so bili igralci; le teh je bilo na prijateljskih tekmah toliko, da se je bilo težko odločiti, kdo naj bi igral. Prišli smo celo tako daleč, da smo jih morali prositi, da smo lahko igrali z enajstimi igralci. Moram pa pripomniti, da so bili zato tudi subjektivni razlogi. Nebi se rad spuščal v podrobnosti, zakaj in kdo ni hotel ali mogel igrati. Izgovorov je bilo toliko, da je bolje, da to prepustimo njim samim. Omenim naj, da so odigrali vse tekme za NK Tosama le štirje igralci in sicer: Frankovič Boris, Hribar Jože, Hafner Marjan in Drolc Janez. Le eno tek-

mo manj je odigral Kerč Miha. Ostali igralci so se menjali, v glavnem pa so igrali tisti, ki so bili na igrišču.

Odigrali smo pet tekem na občinskem sindikalnem prvenstvu in sicer smo eno tekmo zmagali, dve igrali neodločeno in dve tekmi izgubili. Nismo bili ravno slabi, rezultat tekme pa zavisi predvsem od sreče. Tako smo prepustili priliko, da se uvrstimo nižje na lestvici. Vsem, ki so igrali na tekmah, bi se želel zahvaliti za njihov trud in požrtvovalnost, s katero so prinesli uspeh našemu moštvu. Posebna zahvala velja tudi našemu vodji Debevc Marjanu!

Moštvo NK Tosama za leto 1974 in število odigranih tekem ter število doseženih zadetkov:

1. PIRC BRANE	5 tekem
2. PISKAR NIKO	7 tekem
3. FRANKOVIČ BORIS	11 tekem
4. GRUJIČ PETER	9 tekem
2 zadetka	
5. HRIBAR JOŽE	11 tekem
6. HAFNER MARJAN	10 tekem
7. DROLČ IVAN	11 tekem
1 zadetek	
8. PAVLI JANEZ	6 tekem
9. KERČ MIHA	10 tekem
1 zadetek	
10. ŠTRUKELJ MARJAN	9 tekem
1 zadetek	
11. NOVAK MARJAN	8 tekem
3 zadetke	
12. MOČNIK RAJKO	8 tekem
2 zadetka	
13. ARNUŠ FRANC	6 tekem
14. KERČ JANEZ	4 tekme
1 zadetek	
15. OSOLIN FRANC	3 tekme
16. RODE JANEZ	2 tekme
17. DEČMAN ALBIN	2 tekme
18. PRENAR SILVO	2 tekme
19. PESTOTNIK IVAN	1 tekma
2 zadetka	
20. ORAŽEM MARJAN	4 tekme

Ekipa	1	2	3	4	5	6	G. R.	Točke	Mesto
1. TOKO	—	1:0	1:0	0:0	1:1	3:1	6:2	8	1
2. MLINOSTROJ	0:1	—	0:0	1:0	3:1	6:0	10:1	7	2
3. INDUPLATI	0:1	0:0	—	1:1	2:0	3:1	6:2	6	3
4. TOSAMA	0:0	0:1	1:1	—	1:2	2:0	4:4	4	4
5. PKUGŠ	1:1	1:3	0:2	2:1	—	2:2	6:9	4	5
6. AVTOSERVIS	1:3	0:6	1:3	0:2	2:2	—	3:16	1	6

Odigrana je bila še tekma Induplati : Helios s prvaki B skupine za tretje mesto. Zmagalo je moštvo Induplati z rezultatom 2 : 1. Tako je

Helios četrti, Tosama peta, PKUGŠ šesta in iz A skupine izpade moštvo Avtoservisa.

J. D.

NK Tosama je uspešno nastopal na občinskem sindikalnem prvenstvu

Kadrovske vesti

OD 12. 8. DO 11. 9. PRAZNUJEJO ROJSTNI DAN

Konfekcija:

Ferlič Cilka 6. 9., Grčar Iva 31. 8., Urbanija Irena 9. 9., Vehovec Zinka 25. 8., Šorn Eli 4. 9., Stupica Franc 5. 9., Pišek Nada 21. 8., Černivec Vesna 5. 9., Lavrič Milka 29. 8., Zmrzlikar Milka 26. 8., Marinček Marija 13. 8.

16. 8., Planinc Peter 5. 9., Sevsšek Jernej 15. 8.

Filtri:

Planinc Janko 28. 8., Kosmač Francka 8. 9., Kump Milka 4. 9., Volmajer Marinka 6. 9., Poljanšek Marija 1. 9., Vodnjav Jakob 26. 8.

Tkalnica ovojev:

Kerč Jože 5. 9., Vrenjak Mimi 6. 9., Černivec Milka 28. 8., Bernot Tončka 9. 9., Brenčič Marija 24. 8., Štrukelj Silva 15. 8., Gajič Ana 12. 8.

Avtomatska tkalnica:

Korošec Francka 20. 8., Prislan Kristina 18. 8.

Pripravljalnica:

Mihelčič Ivan 30. 8., Rode Janez 25. 8., Arnuš Rozka 28. 8., Peterka Marija 26. 8., Lavrič Milka 29. 8.

Splošno-kadrovski sektor:

Zalokar Janez 25. 8., Bizilj Franc 30. 8., Ocvirk Tinca 13. 8., Jerin Miha 9. 9.

Tehnični sektor:

Drčar Marta 5. 9.

Ekonomsko-planski sektor:

Zajc Silva 14. 8.

Finančni sektor:

Mavrin Slavica 1. 9., Obradovič Jelka 10. 9.

Komercialni sektor:

Pižmoht Janez 29. 8., Aleš Marija 15. 8., Stojanovski Trajan 22. 8.

K rojstnemu dnevu vam čestitamo in želimo še mnogo zdravih, veselih in srečnih let.

RODILI SO SE:

Cerar Jerci — hči
Leskovec Janezu — sin

Staršem novorojenčkoma priskrbo čestitamo, malčkoma pa želimo zdravja in hitro rast.

V PODJETJE SO PRIŠLI:

Vidovič Ivan 1. 7. — v skladišče
Rode Peregrin 3. 7. — v skladišče
Marinček Marija 15. 7. v konfekcijo
Karmenšek Marjeta 15. 7. v konfekcijo
Urankar Ivanka 15. 7. v konfekcijo
Prenek Elizabeta 15. 7. v konfekcijo

Na delovnem mestu vam želimo mnogo zadovoljstva in delovnih uspehov.

T. O.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage sestre Ančke Gregorič, se najtopleje zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam za izraze sožalja, posebno pa se zahvaljujem svojemu najožjemu krogu sodelavk za denarno pomoč in udeležbo pri pogrebu.

MIŠ KRISTINA

Mikalnica:

Burja Marija 17. 8., Kveder Poldka 1. 9., Cerar Marta 15. 8., Cerar Francka 27. 8., Gaberšek Slavka 25. 8., Kranjc Olga 27. 8., Morela Milka 17. 8., Murič Rozi 8. 9., Toman Dani 7. 9., Arnuš Marija 26. 8.

Belilnica:

Pele Marjan 9. 9., Udovč Avgust

REKEL JE

... mož prijatelju: »Ko smo mi hodili v šolo, še nismo imeli spolnega pouka. Edina stvar, ki smo se je lahko veselili, je bil odmor.«

KJER EDEN ZAČNE, DRUGI NEHA

Aleksander Dumas, starejši, se je pogovarjal z nekim bankirjem, ki je pisatelja strupeno vprašal: »Slišal sem, da teče v vaših žilah črna kri?«

»To bi utegnilo biti res,« je Dumas odvrnil.

»Kaj pa je bil vaš oče?« — Mulat,« je dobil odgovor.

»In stari oče?« — »Črnc.«

»In če dovolite, vaš praded?«

»Opica!«

»Šalite se, gospod Dumas, to ni mogoče!«

»Je, je,« zatrjuje Dumas. »Opica. Kot vidite, se je moj rodovnik začel tam, kjer se vaš končuje.«

Ne jemlji neuspeha le v negativnem smislu. Čim večji je neuspeh, ki te je zadel, tem natančneje se boš prepričal, kaj vse preneseš.

Skrbi, ki so te morale pred leti, so splahnele, danes jih ni več. Ravno tako bo s problemom, ki te mori prav zdaj.

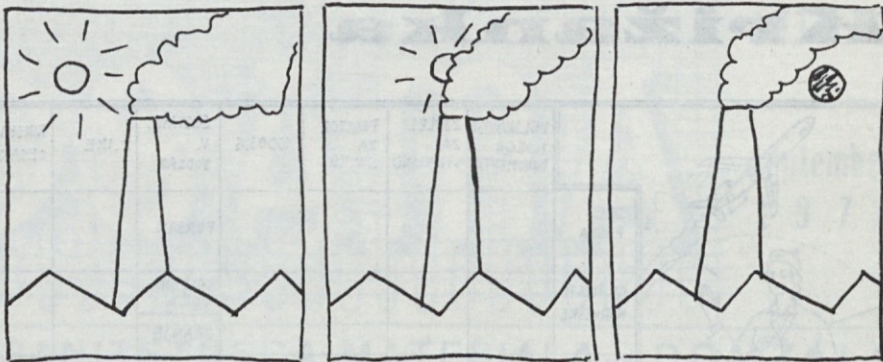
Marija Gogala

Samozavest je prva skrivnost uspeha. (Emerson)

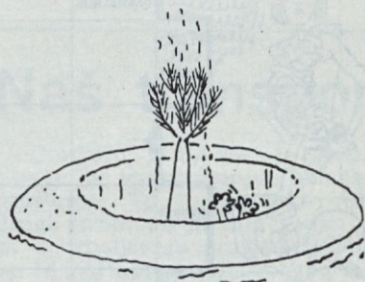
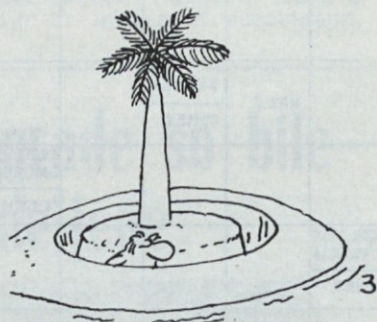
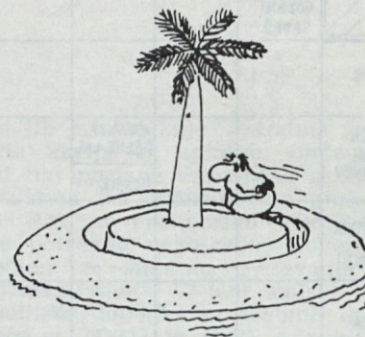
Popularnost je kakor mladost, ko odide, se več ne povrne. (Petiet)

Upanje je dober zajtrk, a slaba večerja.

Včeraj je minilost današnjega dne.

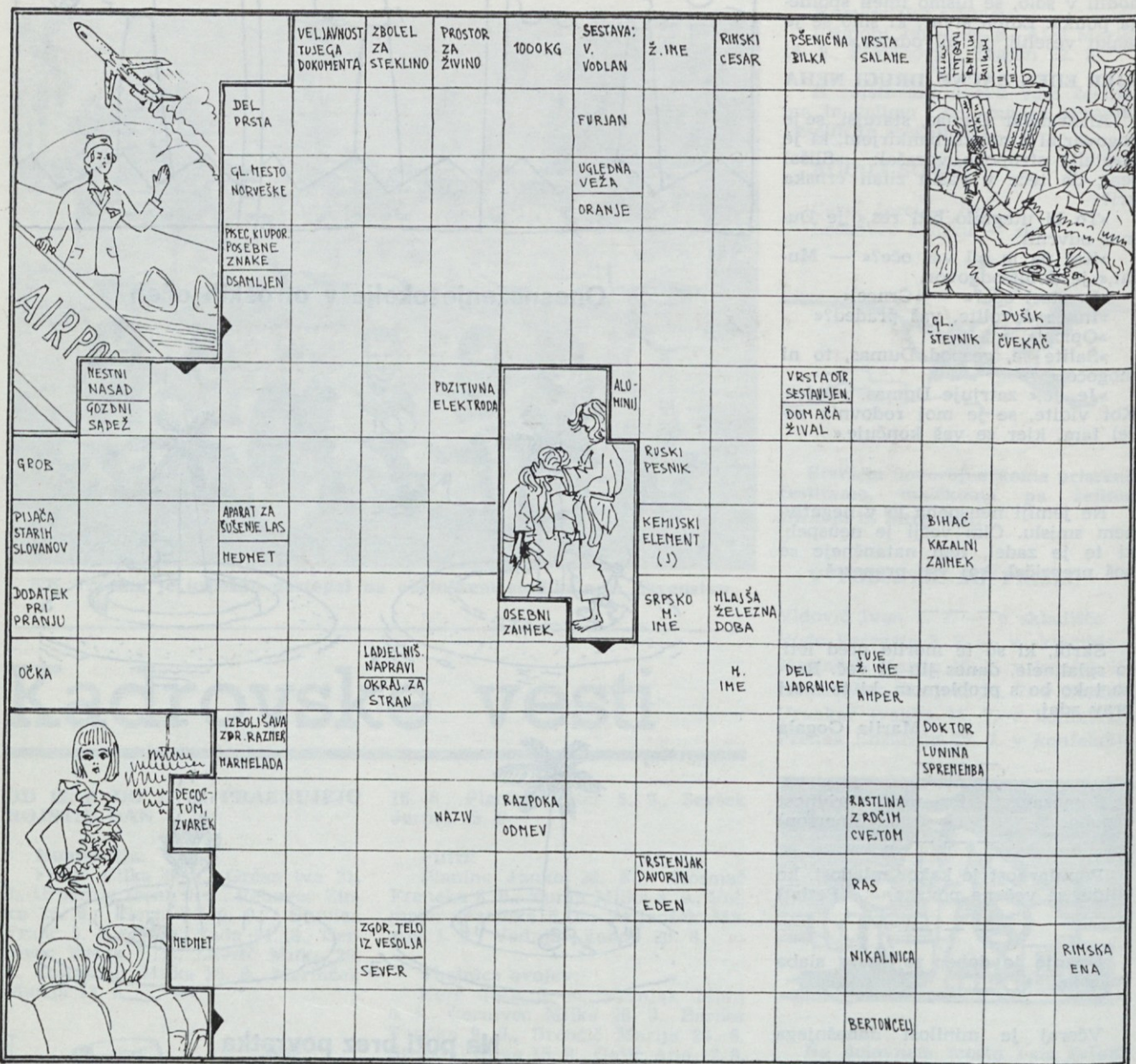
Onesnaženje okolja v otroških očeh

Na poti brez povratka

Križanka

MODERNA UMETNOST

V Parizu, na levem bregu Sene je moderna galerija, kjer so obiskovalci naprošeni, da v zlato knjigo vpišejo svoje ime, povod obiska in mnenje. Na neki strani je napisano:

Ime: Jean Dupont.

Ime: Jean Dupont.

Povod obiska: Ploha.

Mnenje: Ničesar nisem razumel.

KDAJ JE KONJ »KONJ«?

Mali Pavel je ves razburjen pri-
tekkel iz šole domov. »Očka,« je de-
jal, »danes smo pri prirodopisu go-
vorili o konju. Če je mlad, je žre-
bec', moški konj je žrebec', ženski
'kobilica'. Staremu konju pa pravijo

„mrha“. Ja, očka, kdaj pa je potem konj zares konj?»

A F O R I Z M I

Naj te še tako hvalijo ali grajajo,
s tem se na tebi ne spremeni niti
las.

Če znaš obvladati svoje slabosti
in odpraviti svoje napake, te ne
bodo motile slabosti in napake tvoje
okolice.

Naj se prepirajo neumneži, modrec bo počakal, da bo prazna slama izmlačena: šele takrat pride s svojim zrnom.

Izdaja: TOVARNA SANITETNEGA MATERIALA — DOMŽALE

Urejuje uredniški odbor:

Vladka Berlec, Dušan Borštnar — OOOZ
Viljem Dolenc — IOOO sindikat, Mar-
jan Hafner, Franc Kosirnik, Albina MIŠ
— blagajna, Karol Strehar, Marjan
Svetlin MA-Tosama, Feliks Vodlan, Ju-
rij Vulkan, Slavko Bajec, Pavel Furlan
— odgovorni urednik

NAKLADA: 1000 izvodov
Tisk: »Papirkonfekcija«, Krško